(יב) מִיָּד אַחַר (ד) [ד] שֶׁיָּצְאוּ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת שַׁחֲרִית, (יג) וּמַאֲרִיכִין עִם הַקִּינוֹת עַד מְעַט קֹדֶם חֲצוֹת). (יד) ה"וְאַיִן מַדְלִיקִין נֵרוֹת בַּלַּיְלָה, (טו) כִּי אִם *)נֵר (ה) אֶחָד לוֹמַר לְאוֹרוֹ קִינוֹת וְאֵיכָה: ד (טז) ו'אֵין אוֹמְרִים (ו) [ז] תַּחֲנוּן (וְלֹא סְלִיחוֹת) (הגהות אשירי (פ"ד סי' נ)) בְּתִשְׁעָה בְּאָב, וְאֵין נוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם (יז) מִשּׁוּם דְּמִקְרֵי מוֹעֵד. הַגָּה: וְקוֹרִין (ז) בַּתּוֹרָה 'כִּי תוֹלִיד בָּנִים' (דנכ"ס ד כה), וּמַפְטִירִין בִּירְמְיָה (ח יג) (מ) (יח) 'אָסֹף אֲסִיפֵם'. וְכָל הַקַּדִּישִׁים שֶׁאוֹמְרִים אַחַר 'אֵיכָה' עַד שֶׁיּוֹצְאִים לְמָחָר מִבֵּית הַכְּנֶסֶת, אֵין אוֹמְרִים תִּתְקַבֵּל. וְאֵין אוֹמְרִים אַל אָרֶךְ אַפַּיִם (טור ומנהגים) (יט) וְלֹא 'לַמְנַצֵּחַ' (מנהגים) (כ) וְלֹא פִּטּוּם (ט) הַקְּטֹרֶת (מרדכי). (כא) וְאֵין צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת מְקוֹמוֹ בְּתִשְׁעָה בְּאָב: ה ז'בְּשָׁעַת הַקִּינוֹת (כב) אָסוּר לְסַפֵּר דָּבָר וְלָצֵאת חוּץ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַפְסִיק לִבּוֹ מִן הָאֵבֶל, (כג) וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא לָשׂוּחַ עִם עוֹבֵד כּוֹכָבִים. (וְנוֹהֲגִין לוֹמַר קְצָת נָחָמָה אַחַר הַקִּינוֹת לִפְסֹק בְּנָחָמָה) (הגהות מיימוני (תעניות פ"ה): ו (כד) חאִם יֵשׁ (י) אֵבֶל בָּעִיר, הוֹלֵךְ בַּלַּיְלָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְגַם בַּיּוֹם עַד שֶׁיִּגְמְרוּ הַקִּינוֹת: ז טאִם יֵשׁ תִּינוֹק לָמוּל, מָלִין אוֹתוֹ (כה) אַחַר שֶׁגּוֹמְרִים הַקִּינוֹת, 'וְיֵשׁ מַמְתִּינִין לְמוּלוֹ

ה הרא"ש בְּסוֹף תַּעֲנִית (פ"ד סי' לז) מְפַרֵשׁ אֵיכָה רַבָּתִי (א א). *) (עוד נר אֶחָד לְהַדְלִיק מִפְּנֵי נֵר הַחַיִּן אִם כָּבָה. הַגְּהוֹת מֵימוֹנִי). ו טור וְהִפְרִידָנִי (בריש מ"ק) [בְּתַעֲנִית] וְהִרְווֹקָחַ (סי' ש"א) וְהַגְּהוֹת אֲשֵׁרִ"י (פ"ד סי' לח). ז מִסֶּכֶת סוֹפְרִים פֶּרֶק י"ח (ה"ט) וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ"ן בְּסִפְרוֹ תּוֹרַת הָאָדָם (ענין אבילות ישנה אות קט) וְהַשּׁוּר. ח הרא"ש בְּסוֹף תַּעֲנִית (פ"ד סי' ח) בְּשֵׁם הָרַ"מ. ט טור. י שם וְכֵן כָּתַב הַמַּרְדְּכִי (סי' תרלה) לִשְׁתֵּי הַדֵּעוֹת וְשָׁאֲרֵי פּוֹסְקִים.

בַּאֵר הֵיטֵב

(ד) **שֶׁיָּצְאוּ.** דְּהוֹלְכִין עַל הַקְּבָרוֹת וְהֵנֵי עַד חֲצוֹת דְּאָז רַשַּׁאי לֵישֵׁב עַל הַסַּפְסָל. מִנְהָגִים. וְכָתַב הַטַּ"ז (סק"ו), אֲבָל שְׁאָר דְּבָרִים דְּהֵינוּ רְחִיצָה וְסִיכָה וּנְעִילַת הַסַּנְדָּל וְכוּ', וַדַּאי אֲסוּרִים עַד הַלַּיְלָה כְּמוֹ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וְהַמּוֹן הָעָם טוֹעִים וְהוֹלְכִים אַחַר חֲצוֹת בְּמִנְעָלִים וּמַחֲמִירִין יְדִיעָה עוֹשִׂים כֵּן. עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן סִימָן תקנ"ד סָעִיף קָטָן א': (ה) **אֶחָד.** וּמַהֲרִי"ל (הלכות שבעה עשר בתמוז ותשעה באב) כָּתַב לְהַדְלִיק עוֹד נֵר אֶחָד שֶׁאִם יִכְבֶּה נֵר הַחַיָּן יַדְלִיק מִמֶּנּוּ. מַשְׁמַע שֶׁהַקָּהָל לֹא יֹאמְרוּ אֵיכָה וְקִינוֹת רַק יִשְׁמְעוּ מֵהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד). וְטַ"ז (סק"ה) כָּתַב דְּכָל הַקָּהָל צְרִיכִים לוֹמַר הַקִּינוֹת דְּמַה יּוֹעִיל אֲמִירַת הַחַיָּן לְחוּד, עַל כֵּן נִרְאֶה דְּבְכָל שְׁכוּנָה יִהְיֶה נֵר אֶחָד שֶׁעַל יְדֵי הַדְּחַק יוּכְלוּ לוֹמַר קִינוֹת לְאוֹרוֹ, עַיֵּן שָׁם. וּבְאֵר הֵיטֵב כָּתַב, דְּמַה שֶּׁכָּתַב כִּי אִם נֵר אֶחָד הֵינוּ דַּוְקָא בְּכִנִיסַת הַלַּיְלָה אֲבָל בְּשָׁעַת קְרִיאַת 'אֵיכָה' וְקִינוֹת יְכוֹלִין לְהַדְלִיק כָּל אֶחָד נֵר, עַיֵּן שָׁם. מַהֲרִי"ל הָיָה נוֹתֵן רֶוַח בֵּין כָּל פָּסוּק וּפָסוּק מְעַט, וּבֵין כָּל 'אֵיכָה' יוֹתֵר מְעַט, וּבְפָסוּק אַחֲרוֹן שֶׁבְּכָל 'אֵיכָה' אוֹמֵר בְּקוֹל רָם. וְטוֹב שֶׁיְּחִיד יִקְרָא 'אֵיכָה' גַּם בַּיּוֹם. שָׁלָ"ה (תענית פרק נר מצוה אות א): ד (ו) **תַּחֲנוּן.** (תענית פ"ה) וְכֵן הִנְהִיג הַגָּאוֹן זַ"ל דְּלֹא כְּהַגָּהוֹת מִנְהָגִים וְעַיֵּן סוֹף סִימָן נ"א. וְאֵין אוֹמְרִים 'שִׁיר מִזְמוֹר לְאָסָף'. כָּתַב הַטַּ"ז (סק"ו), וְנִרְאֶה לִי דְּמַתָּר לַעֲשׂוֹת הֶסְפֵּד עַל חָכָם שֶׁמֵּת וְלַיְשֵׁב עַל גַּבֵּי הַקַּרְקַע בְּתִשְׁעָה בְּאָב וַאֲפִלּוּ אַחַר חֲצוֹת כְּמוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. שָׁלָ"ה (תענית פרק נר מצוה אות א): ד (ז) **תִּתְחַנְּנוּ.** וְכֵן הַמִּנְהָג בְּכָל מְקוֹמוֹת. הַגָּהוֹת מֵימוֹנִי. ו טור וְהִפְרִידָנִי (בריש מ"ק) [בְּתַעֲנִית] וְהִרְווֹקָחַ (סי' ש"א) וְהַגְּהוֹת אֲשֵׁרִ"י (פ"ד סי' לח). ז מִסֶּכֶת סוֹפְרִים פֶּרֶק י"ח (ה"ט) וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ"ן בְּסִפְרוֹ תּוֹרַת הָאָדָם (ענין אבילות ישנה אות קט) וְהַשּׁוּר. ח הרא"ש בְּסוֹף תַּעֲנִית (פ"ד סי' ח) בְּשֵׁם הָרַ"מ. ט טור. י שם וְכֵן כָּתַב הַמַּרְדְּכִי (סי' תרלה) לִשְׁתֵּי הַדֵּעוֹת וְשָׁאֲרֵי פּוֹסְקִים.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

(ד) **שֶׁיָּצְאוּ.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וּלְעִנְיַן לִשְׁתּוֹת טוּטי"ן דַּעַת הַשַּׁיָּרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי' תקסז הגב"י סק"ג) לְהַחְמִיר וְעַיֵּן לְעֵיל ס"י *) וְיֵשׁ מִקִּלִּין, וְעַיֵּן הֵר הַכַּרְמֶל סִימָן י"ט, וְנִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהָקֵל אַחַר חֲצוֹת וּבְצִנְעָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה סִימָן תקנ"ד (סק"ב) שֶׁאַף אִם הִתְפַּלֵּל עַרְבִית מִבְּעוֹד יוֹם, אֵין לְנַעֵל עַד הַלַּיְלָה מַמָּש, וְעַיֵּן בְּפִרְי מְגַדִּים רֵישׁ סִימָן תקנ"ד (א"א סק"א) דְּגַם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אָסוּר, וְהוּא הַדִּין תּוֹרָה דְּאָסוּר עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים. אֵין לַיְלֵךְ יָחִיד בְּעֵת קְרוּשׁ לְבָנָה, עַיֵּן שָׁם: ד (ו) **תַּחֲנוּן.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ק כג) אִם חָל תִּשְׁעָה בְּאָב בְּשַׁבָּת וְיֵשׁ מִילָה, אוֹמְרִים יוֹצֵר בְּמִילָה:

*) נִשְׁתַּבֵּשׁ בַּדְּפוּסִים הַקּוֹדְמִים. וְצָרִיךְ לוֹמַר בְּסִימָן תקי"א סָעִיף קָטָן ה', עַיֵּן שָׁם. הַמַּגִּיהַ.

(ז) **שָׁיְּצְאוּ.** דְּהוֹלְכִין עַל הַקְּבָרוֹת וְהֵנֵי עַד חֲצוֹת דְּאָז רַשַּׁאי לֵישֵׁב עַל הַסַּפְסָל. מִנְהָגִים. וְכָתַב הַטַּ"ז (סק"ו), אֲבָל שְׁאָר דְּבָרִים דְּהֵינוּ רְחִיצָה וְסִיכָה וּנְעִילַת הַסַּנְדָּל וְכוּ', וַדַּאי אֲסוּרִים עַד הַלַּיְלָה כְּמוֹ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וְהַמּוֹן הָעָם טוֹעִים וְהוֹלְכִים אַחַר חֲצוֹת בְּמִנְעָלִים וּמַחֲמִירִין יְדִיעָה עוֹשִׂים כֵּן. עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן סִימָן תקנ"ד סָעִיף קָטָן א': (ה) **אֶחָד.** וּמַהֲרִי"ל (הלכות שבעה עשר בתמוז ותשעה באב) כָּתַב לְהַדְלִיק עוֹד נֵר אֶחָד שֶׁאִם יִכְבֶּה נֵר הַחַיָּן יַדְלִיק מִמֶּנּוּ. מַשְׁמַע שֶׁהַקָּהָל לֹא יֹאמְרוּ אֵיכָה וְקִינוֹת רַק יִשְׁמְעוּ מֵהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד). וְטַ"ז (סק"ה) כָּתַב דְּכָל הַקָּהָל צְרִיכִים לוֹמַר הַקִּינוֹת דְּמַה יּוֹעִיל אֲמִירַת הַחַיָּן לְחוּד, עַל כֵּן נִרְאֶה דְּבְכָל שְׁכוּנָה יִהְיֶה נֵר אֶחָד שֶׁעַל יְדֵי הַדְּחַק יוּכְלוּ לוֹמַר קִינוֹת לְאוֹרוֹ, עַיֵּן שָׁם. וּבְאֵר הֵיטֵב כָּתַב, דְּמַה שֶּׁכָּתַב כִּי אִם נֵר אֶחָד הֵינוּ דַּוְקָא בְּכִנִיסַת הַלַּיְלָה אֲבָל בְּשָׁעַת קְרִיאַת 'אֵיכָה' וְקִינוֹת יְכוֹלִין לְהַדְלִיק כָּל אֶחָד נֵר, עַיֵּן שָׁם. מַהֲרִי"ל הָיָה נוֹתֵן רֶוַח בֵּין כָּל פָּסוּק וּפָסוּק מְעַט, וּבֵין כָּל 'אֵיכָה' יוֹתֵר מְעַט, וּבְפָסוּק אַחֲרוֹן שֶׁבְּכָל 'אֵיכָה' אוֹמֵר בְּקוֹל רָם. וְטוֹב שֶׁיְּחִיד יִקְרָא 'אֵיכָה' גַּם בַּיּוֹם. שָׁלָ"ה (תענית פרק נר מצוה אות א): ד (ו) **תַּחֲנוּן.** (תענית פ"ה) וְכֵן הִנְהִיג הַגָּאוֹן זַ"ל דְּלֹא כְּהַגָּהוֹת מִנְהָגִים וְעַיֵּן סוֹף סִימָן נ"א. וְאֵין אוֹמְרִים 'שִׁיר מִזְמוֹר לְאָסָף'. כָּתַב הַטַּ"ז (סק"ו), וְנִרְאֶה לִי דְּמַתָּר לַעֲשׂוֹת הֶסְפֵּד עַל חָכָם שֶׁמֵּת וְלַיְשֵׁב עַל גַּבֵּי הַקַּרְקַע בְּתִשְׁעָה בְּאָב וַאֲפִלּוּ אַחַר חֲצוֹת כְּמוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. שָׁלָ"ה (תענית פרק נר מצוה אות א): אֵין לַיְלֵךְ יָחִיד בְּעֵת קְרוּשׁ לְבָנָה, עַיֵּן שָׁם: ד (ז) **תַּחֲנוּן.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ק כג) אִם חָל תִּשְׁעָה בְּאָב בְּשַׁבָּת וְיֵשׁ מִילָה, אוֹמְרִים יוֹצֵר בְּמִילָה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּמַתָּר לְהַנִּיחַ תַּחְתָּיו שַׂק אוֹ כַּר קָטָן, וְגַם יוּכַל (ט) לֵישֵׁב עַל סַפְסָל נָמוּךְ לְמִי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לֵישֵׁב עַל הָאָרֶץ: **(יב) מִיָּד אַחַר שֶׁיָּצְאוּ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּהוֹלְכִין אַחַר כָּךְ לְבֵית הַקְּבָרוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסוֹף הַסִּימָן, וְעִם שִׁעוּר זֶה יִמָּשֵׁךְ עַד חֲצוֹת דְּאָז רַשַּׁאי לֵישֵׁב עַל הַסַּפְסָל: **(יג) וּמַאֲרִיכִין עִם הַקִּינוֹת וְכוּ'.** כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּעֵת הַהוּא: **(יד) וְאֵין מַדְלִיקִין וְכוּ'.** מְשׁוּם דִּכְתִיב (איכה ג ו) 'בְּמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי' וְגוֹ': **(טו) כִּי אִם נֵר אֶחָד.** וּלְפִי מִנְהָגֵנוּ (י) שֶׁכָּל הַקָּהָל אוֹמְרִים 'אֵיכָה' בְּלַחַשׁ עִם הַחַזָּן וְגַם קִינוֹת, יֵשׁ לְהַדְלִיק נֵר אֶחָד בְּכָל שְׁכוּנָה, שֶׁעַל יְדֵי הַדְּחַק יוּכְלוּ לוֹמַר קִינוֹת לְאוֹרוֹ. וְאֵין מַדְלִיקִין נֵר תְּפִלָּה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת (יא) בְּתִשְׁעָה בְּאָב שַׁחֲרִית, וּלְמִנְחָה מַדְלִיקִין. וְלִבְרִית מִילָה (יב) מַדְלִיקִין נֵרוֹת בְּשָׁעָה שֶׁמְּבִיאִין הַתִּינוֹק לָמוּל: **ד (טז) אֵין אוֹמְרִים תַּחֲנוּן וְכוּ'.** בְּשַׁחֲרִית מַשְׁכִּימִין קְצָת לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְאִם עַל יְדֵי זֶה יִגְמְרוּ לוֹמַר קִינוֹת זְמַן הַרְבֵּה קֹדֶם חֲצוֹת (יג) טוֹב שֶׁלֹּא לְהַשְׁכִּים כָּל כָּךְ: **(יז) מִשּׁוּם דְּמִקְרֵי מוֹעֵד.** כְּדִכְתִיב (שם א טו) 'קָרָא עָלַי מוֹעֵד' וְגוֹ', וּמִכָּל מָקוֹם מֻתָּר (יד) לַעֲשׂוֹת הֶסְפֵּד עַל חָכָם שֶׁמֵּת וְלַיְשֵׁב עַל גַּבֵּי קַרְקַע וַאֲפִלּוּ אַחַר חֲצוֹת, דְּכָל הַהוּא יוֹמָא קָבוּעַ לִבְכִיָּה וְהֶסְפֵּד וּלְעִנְיַן זֶה לֹא אִשְׁתְּחִינַן בְּמַאי דְּקָרוּי מוֹעֵד: **(יח) 'אָסֹף אֲסִיפֵם'.** בְּנִגּוּן 'אֵיכָה': **(יט) וְלֹא 'לַמְנַצֵּחַ'.** דְּכְתִיב שָׁם (תהלים כ ב) 'יַעַנְךָ ה' בְּיוֹם צָרָה יְשַׂגֶּבְךָ' וְגוֹ' וְאֵין שַׂיָּךְ לוֹמַר זֶה: **(כ) וְלֹא פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת.** דְּלֹא

שַׁעַר הַציּוּן

(ט) פְּשׁוּט דְּבְאֹפֶן זֶה גַּם לְמַהֲרִי"ל מֻתָּר: **(י)** ט"ז (סק"ה) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ג) עַיֵּן שָׁם: **(יא)** אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יב) בְּשֵׁם מַהֲרִי"ל (הלכות שבעה עשר בתמוז ות"ב): **(יב)** פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ט): **ד (יג)** אֵלִיָּה רַבָּה (שם): **(יד)** ט"ז (סק"ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(טו)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז): **(טז)** אַחֲרוֹנִים: **(יח)** עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ותיבת אבל): **ה (יח)** אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יז): **ו (יט)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יח) וּמַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק"א): **(כ)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב כח ח"ב). וְעַיֵּן בְּקֶרֶבֶן נְתַנְאֵל בְּפֶרֶק אֵלּוּ מְגַלְּחִין אות ע"ג (מרדכי פ"ג סי' לז אות ט) וּבְתַעֲנִית פֶּרֶק ד' אות י"ז (סי' לח אות א) שֶׁהִסְכִּים כֵּן לִדְינָא וְכֵן מְצַדֵּד בְּסַפָּר יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב (סק"ב): **(כא)** אֵלִיָּה רַבָּה (שם) בְּשֵׁם מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (שם): **(כב)** הַמַּלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (שם) סָתַם הַדָּבָר דְּבִיּוֹם מַתָּר, וְהָאֵלִיָּה רַבָּה (שם) בְּאֵר הֵיטֵב דְּהֵינוּ לְאַחַר הַקְּבוּרָה. וְהֵנָּה כָּל זֶה הוּא לְשִׁיטַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) וְאֵלִיָּה רַבָּה (שם) דְּאַף תּוֹךְ שְׁלֹשָׁה יָמִים יֵשׁ לְהָקֵל, אֲבָל לְדַעַת הַמַּחְמִירִין דְּבְתוֹךְ שְׁלֹשָׁה יָמִים אָסוּר, כָּל שֶׁכֵּן דְּבְיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁהוּא יוֹם מַר בְּוַדַּאי אָסוּר: **ז (כג)** הַגְּרַ"א:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הֲלָכוֹת תִּשְׁעָה בְּאָב סִימָן תקנט

(כו) **עַד אַחַר חֲצוֹת, וּמְבָרְכִים בִּרְכַּת הַמְּזוֹנוֹת** (כז) *)**בְּלֹא בְּשָׂמִים,** (כח) (וְהַמְנַהֵג כְּסִבָּרָא רִאשׁוֹנָה). כ**וְאִם הַיּוֹלֶדֶת מְצוּיָה בְּמָקוֹם הַמִּילָה, יְבָרֵךְ עַל הַכּוֹס** [*] *)**וְתִשְׁתֶּה מִמֶּנּוּ** (כט) **הַיּוֹלֶדֶת, וְהוּא שֶׁתִּשְׁמַע הַבְּרָכָה וְלֹא תַּפְסִיק בִּדְבָרִים בֵּין שְׁמִיעַת הַבְּרָכָה לִשְׁתִיַּת הַכּוֹס,** ל**וְאִם אֵינָהּ שָׁם, יְבָרֵךְ עַל הַכּוֹס וְיִטְעֲמוּ** (ל) **לַתִּינוֹקוֹת:** ח מ**בַּעַל בְּרִית לוֹבֵשׁ** (לא) **בְּגָדִים אֲחֵרִים, אַךְ לֹא לְבָנִים מַמָּשׁ.** הגה: (לב) **וַאֲבִי הַבֵּן וְהַמּוֹהֵל וְהַסַּנְדָּק כֻּלָּם נִקְרָאִים בַּעֲלֵי בְּרִית** (בית יוסף (ד״ה ומ״ש מעכה״ם), *)**וּמֻתָּרִים לִלְבֹּשׁ** (לג) **בִּגְדֵי** (יג) **שַׁבָּת לְאַחַר שֶׁגָּמְרוּ הַקִּינוֹת** (לד) **וּבָאִין לְמוֹד הַתִּינוֹק, אֲבָל לֹא יִלְבְּשׁוּ לְבָנִים** (מהרי״ל (הלכות שבעה עשר בתמוז ותשעה באב)): נ**תִּשְׁעָה בְּאָב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת** (יג) (לה) * **וְנִדְחָה לְיוֹם רִאשׁוֹן,** (יד) [יד] (לו) **בַּעַל בְּרִית** (לז) **מִתְפַּלֵּל מִנְחָה** (טו) [טו] **בְּעוֹד**

(כו) עד אחר חצות. דמ״ק. (כז) בלא בשמים. אפילו לריח בעלמא דלא אתי ליהנות בהן כלל, כמו שכתב בסי׳ תקנ״ד סעיף ו׳. (כח) והמנהג כסברא ראשונה. דאין לנו לשנות ממנהגם, אפילו אם נראה לנו שאין לו טעם. (כט) היולדת. ואפילו אם אינה מניקה. (ל) ויטעמו לתינוקות. ואפילו אם אינו יונק עדיין, כיון שיש לו הנאה מזה. (לא) בגדים אחרים. שאינם מכובסים. (לב) ואבי הבן. ואפילו אם אינו אבי הבן ממש, אלא שהוא אחד מהנזכרים. (לג) בגדי שבת. ואפילו אם אינו יום טוב. (לד) ובאין למוד התינוק. ואפילו אם אינו מלמד לתינוק. (לה) ונדחה וכו׳. ואפילו אם אינו מלמד לתינוק. (לו) בעל ברית. ואפילו אם אינו מלמד לתינוק. (לז) מתפלל מנחה. ואפילו אם אינו מלמד לתינוק.

*) (פרוש לאפוקי מדעת הגאון (הובא בכ״י ד״ה ריש אומרים) דמיתינן אפא במקום כפא ומברכין עליהם ומשתה דאין מברכין על הבשמים כשחל להיות במוצאי שבת). כ הרשב״א בתשובה (ח״ז סי׳ תקלו). *) (פרוש ואירי ביולדת הצריכה לאכל כדלעיל סימן תקנ״ד סעיף ו׳). ל טור בשם התוספות (ערובין מ: ד״ה הילמא) דלא חישינן הלמא אתי למסרך ולשתות אף בלא זה כיון שאינו דבר קבוע. מ שם. נ טור מעשה ברבי יעבץ״ן מהא דתנא אמר רבי אליעזר בר צדוק תענית י״ב (ע״א).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ז [בשו״ע] **וְתִשְׁתֶּה מִמֶּנּוּ הַיּוֹלֶדֶת כו׳.** עיין בדברי יוסף סימן י׳ לישב מיורה דעה סימן רס״ה (ס״ו): ט [יד] **בַּעַל בְּרִית.** עיין באר היטב. ועיין בשו״ת שאלת יעב״ץ חלק ב׳ בסימן כ״ג שכתב שהבית יוסף לא החליט זה ואין לסמוך להתיר רק לאבי הבן לבד ועיין לקמן בסעיף קטן שאחר זה: [טו] **בְּעוֹד.** עיין באר היטב מה שכתב, וכן כתב הרדב״ז ומגן אברהם דבעכשו כו׳. חסר תבה אחת וצריך לומר ומגן אברהם כתב כו׳. ודברי המגן אברהם קאי שם על דברי מהר״ש הלוי לענין חתן, אבל לענין מילה אין צריך לטעם שעושין הסעודות בלילה, דאפילו מקום שנוהגין לעשות ביום מכל מקום המנהג להשלים כמו שכתב בכנסת הגדולה (הגב״י). וגם מה שכתב, וכן כתב הרדב״ז, כן הוא גם כן במגן אברהם והוא טעות סופר וצריך לומר, וכתב הרדב״ז חלק ב׳ סימן ל״ה דאפשר שכיכה אשור אחר חצות אפילו בארבע צומות אם לא נדחו, כן מבואר למעיין בכנסת הגדולה. ועיין באליה רבה (ס״ק כח) ורצונו לומר דאף על גב דכבר עבר חצות היום שהקל בזה רבנו יעב״ץ בתשעה באב שנדחה אחר תפלת מנחה גדולה, מכל מקום באם לא נדחה אפילו באחד מארבעה צומות האחרים והוא אחר חצות אין להקל. ובשאלת יעב״ץ חלק ב׳ סימן כ״ג כתב ששעות סופר נזדקר בלשון המגן אברהם וכך צריך לומר, אסור להקל אפילו בארבע צומות שנדחו כו׳ עיין שם, ודבריו תמוהים דמה גריעותא יש שפילו אחר חצות והעקר כמו שכתבנו, אף במה שכתב המגן אברהם המנהג להחמיר, זהו מדברי הכנסת הגדולה (הגב״י), והאליה רבה (ס״ק כה) כתב עושין בלילה אם כן ביום התענית גם כן אין להקל, עיין שם [אבל בספר אליהו רבה (ס״ק כה) דחה אותו בשתי ידים ומסיק להתר גמור רק שלא יעשו סעודה, עיין שם]:

בְּאוּר הֲלָכָה

ח * **וּמֻתָּרִים לִלְבֹּשׁ בִּגְדֵי שַׁבָּת.** עיין בספר בגדי ישע (ד״ה מג״א ס״ק יו״ד) שכתב **דְּמִכָּל מָקוֹם אָסוּר לִנְעֹל מִנְעָלִים,** דשנוי בגדים הוא רק מנהג ומהתר לבטלו לפי שעה לכבוד המילה, אבל חלילה לבטל אחד מחמשה ענויים שהוא מדינא דגמרא:

ט * **וְנִדְחָה וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק לה) **בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעִנְיַן חָתָן בְּיוֹם חֻפָּתוֹ.**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(כו) עַד אַחַר חֲצוֹת. דְּמִקַּדֵּם חָל עֲדַיִן אֲבֵלוּת וְאֵינוֹ כְּדַאי, (כז) וְסִבָּרָא רִאשׁוֹנָה סְבִירָא לָהּ דְּאַף עַל פִּי כֵן מִצְוָה לְהַקְדִּים דְּזִרְיזִין מְקַדִּימִין לְמִצְוֹת: **(כז) בְּלֹא בְּשָׂמִים.** אַף שֶׁתָּמִיד גַּם כֵּן אֵין מְבִיאִין בְּשָׂמִים לַמִּילָה, מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לְהַשְׁמִיעֵנוּ דְּהָכִי"ם גַּם כֵּן אֵין מְבִיאִין, (כח) וּלְאַפּוּקֵי מִדַּעַת הַגְּאוֹנִים (הובא בכ״י ד״ה ריש אומרים) שֶׁסּוֹבְרִין דְּהַיּוֹם אֵין מְבִיאִין כּוֹס לְבָרְכָה אֶפִלּוּ לִתֵּן לְתִינוֹק אֶלָּא מְבִיאִין בְּשָׂמִים בְּמָקוֹם כּוֹס לְבָרְכָה, קָא מַשְׁמַע לָן דְּלָא, דְּבְתִשְׁעָה בְּאָב צָרִיךְ לְמֵעֵט תַּעֲנוּג בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר: **(כח) וְהַמְנַהֵג כַּסְּבָרָא הָרִאשׁוֹנָה.** הַגָּ"ה זוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת קֹדֶם תֵּבַת וּמְבָרְכִין: **(כט) הַיּוֹלֶדֶת.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תקנ״ד סָעִיף ו׳ וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם **(ל) לַתִּינוֹקוֹת.** וְלֹא חָיְשִׁינַן דִּלְמָא אָתֵי לְהִתְרַגֵּל וְלִשְׁתּוֹת אַף בְּנִדָּלוּתוֹ, (לא) כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ דָּבָר קָבוּעַ. אַף עַל גַּב דְּגַבֵּי הַבְדָּלָה כְּשֶׁחָל תִּשְׁעָה בְּאָב בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת חָיְשִׁינַן לַתִּינוֹקוֹת וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תקנ״ו, הֵינוּ מִשּׁוּם דִּלְפִי קְבִיעוּת הַשָּׁנִים שָׁלָנוּ עַל כָּרְחָךְ יָבֹא לִפְעָמִים לְסוֹף שֶׁלֹּשׁ אוֹ אַרְבַּע שָׁנִים פַּעַם אֶחָד בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת וְחָשׁוּב כְּמוֹ דָּבָר קָבוּעַ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמִילָה שֶׁאֵין לָהּ קְבִיעוּת כְּלָל לֹא חָיְשִׁינַן לָזֶה: **ח (לא) בְּגָדִים אֲחֵרִים.** וּמֻתָּרִים לְהַחְלִיף (כז) הַכְּתֹנֶת כְּמוֹ בְּשַׁבַּת חָזוֹן: **(לב) וַאֲבִי הַבֵּן.** וְהוּא הַדִּין (כמ) אִמּוֹ: **(לג) בִּגְדֵי שַׁבָּת.** וְאִם הֵם חֲדָשִׁים שֶׁנִּכְנַס הַגָּהוּץ בָּהֶן אָסוּר לְלָבְשָׁן [מַגֵּן אַבְרָהָם (סק״י) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דרישי מילה בט״ב)]. וְהוּא (ד״ה מג״א ס״ק יו״ד) מְצַדֵּד דְּדַוְקָא אִם הֵם חֲדָשִׁים מַמָּשׁ, אֲבָל בְּלָאוֹ הָכִי אַף שֶׁנִּכְנַס הַגָּהוּץ שָׁלָּהֶם, מֻתָּר: **(לד) וּבָאִין לְמוֹד הַתִּינוֹק.** וְלִאֲחַר הַמִּילָה (כט) פּוֹשְׁטִין בִּגְדֵיהֶן: **ט (לה) וְנִדְחָה וְכוּ׳.** אֲבָל אִם חָל מִילָה בְּתִשְׁעָה בְּאָב שֶׁלֹּא נִדְחָה, (ל) צָרִיךְ לְהַשְׁלִים הַתַּעֲנִית. וְלָאו דַּוְקָא בְּתִשְׁעָה בְּאָב, דְּהוּא הַדִּין (לא) בְּסִתָם תַּעֲנִית שֶׁגָּזְרוּ הַצִּבּוּר אוֹ בְּכָל אַרְבָּעָה צוֹמוֹת, אִם לֹא הָיוּ דְּחוּיִין צָרִיךְ לְהַשְׁלִים, (לב) וְכֵן הַדִּין לְעִנְיַן חָתָן בְּיוֹם חֻפָּתוֹ בְּסִתָם תַּעֲנִית צִבּוּר אוֹ בְּכָל אַרְבָּעָה צוֹמוֹת, אִם לֹא הָיוּ דְּחוּיִין צָרִיךְ לְהַשְׁלִים הַתַּעֲנִית (לג) וְנוֹתְנִין הַכּוֹס לְתִינוֹק לִשְׁתּוֹת. אֲבָל אִם הָיוּ דְּחוּיִין, (לד) אֵין צָרִיךְ לְהַשְׁלִים וּמֻתָּר לִשְׁתּוֹת הַכּוֹס, וְכֵן לָאֲכל אַחַר חֻפָּתוֹ דְּרָגִל שָׁלּוֹ הוּא: **(לו) בַּעַל בְּרִית.** בְּכָלָל זֶה (לה) אֲבִי הַבֵּן וְאִמּוֹ וְהַמּוֹהֵל וְהַסַּנְדָּק, (לו) אֲבָל לֹא הַמַּכְנִיס וְהַמּוֹצִיא וְכָל שֶׁכֵּן שְׁאָרֵי קְרוֹבִים. וּמִכָּל מָקוֹם אַף שֶׁמֻּתָּרִים לֶאֱכל, (לז) לֹא יַעֲשׂוּ בַּיּוֹם סְעוּדָה גְּדוֹלָה כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂין בְּשָׁאָר הַיָּמִים אֶלּוּ לֹא הָיָה בְּתִשְׁעָה בְּאָב: **(לז) מִתְפַּלֵּל מִנְחָה.** וְהִסְכִּימוּ (לח) הָאַחֲרוֹנִים דְּהֵינוּ מִנְחָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כה) בית יוסף (ד״ה ואם יש תינוק): **(כו)** עיין בבית יוסף (ד״ה ריש אומרים): **(כז)** פוסקים, **וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם** (סק״ט): **דְּמוּטָב לִתֵּן לְתִינוֹק הַגָּדוֹל קְצָת שֶׁחַיָּב לְחַנְּכוֹ בִּבְרָכָה:** **ח (כז) מָגֵן אַבְרָהָם** (סק״י) **וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (כח)** חַיֵּי אָדָם (כלל קלו ס״ז): **(כט)** דְּרָכֵי משֶׁה בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (הלכות שבעה עשר בתמוז ות״ב): **ט (ל)** בית יוסף (ד״ה ומ״ש מעשה) **וְרַבֵּנוּ** (ת״א סי׳ שפה). **וְכֵן מוֹכַח מֵרִיטְבָ״א** (ל: ד״ה חתן) **שֶׁהֶבְאתִי בְּבֵאוּר הֲלָכָה בְּסִימָן תקמ״ט: (לא)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) בְּשֵׁם כְּמָה פּוֹסְקִים **וְכֵן כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה** (ס״ק כז) **וְחַיֵּי אָדָם: (לב)** דְּמָה **שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם** (שם) **בְּשֵׁם הָרַ״שׁ לְהֶקֵל, הֵינוּ בְּתַעֲנִית שֶׁנִּדְחָה,** כֵּן כָּתַב הַדָּגוּל מֵרְבָּבָה לְעֵיל בְּסִימָן תק״נ **וְכֵן כָּתַב בְּחִכְמַת שְׁלֹמֹה** (ד״ה שם סעיף ט), **אַחַר כָּךְ מָצָאתִי כֵּן בְּהַדְיָא בִּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה** (הגב״י) **שֶׁהֶעְתִּיק מִשְּׁמֵהּ דְּהָרַ״שׁ עַיֵּן שָׁם: (לג)** לְעֵיל בְּסִימָן תק״נ בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ו׳: **(לד) וְדַוְקָא בְּיוֹם**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah